

EESTI
KUNSTIAKADEEMIA
Arhitektuur Disain Kunst Teadus
1914

NÕUKOGU

MÄÄRUS

Tallinn

16. juuni 2016 nr 1-3/38

Eesti Kunstiakadeemia teadus-, arendus- ja loometegevuse strateegia aastateks 2016-2020

Eesti Kunstiakadeemia põhikirja punkti 16.16 alapunkti 15 alusel EKA nõukogu

kinnitab

“Eesti Kunstiakadeemia teadus-, arendus- ja loometegevuse strateegia
aastateks 2016-2020” (lisatud 6-el lehel).

Prof Mart Kalm
Rektor, nõukogu juhataja

Karin Gross
Nõukogu sekretär

Jaotuskava:

1. Kõik EKA struktuuriüksused (elektroonselt)

Eesti Kunstiakadeemia teadus-, arendus- ja loometegevuse strateegia aastateks 2016-2020

Eesti Kunstiakadeemia (edaspidi EKA, akadeemia) teadus-, arendus- ja loometegevuse strateegia lähtub EKA arengukavast aastateks 2016-2020 (edaspidi arengukava), Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegiast 2014-2020 „Teadmistepõhine Eesti” ja võtab lähtealuseks akadeemia arengukavas esitatud visiooni:

Oleme vilistlaste, õppejõudude ja üliõpilaste kaudu Eestis keskne ja rahvusvaheliselt arvestatav kunsti, visuaalkultuuri ja elukeskkonna looja, kujundaja ja mõtestaja ning oluline kultuurikeskkonna ja elukvaliteedi rikastaja.

EKA teadus-, arendus- ja loometegevuse (edaspidi TAL) strateegia täpsustab aastateks 2016-2020 akadeemia TAL eesmärgid ja nende saavutamiseks vajalikud tegevused ning võtmenäitajad, mille abil edukust hinnata.

TAL strateegia lähtub arengukava strateegilisest eesmärgist olla oma peamistes akadeemilistes vastutusvaldkondades juhtiv kompetentsikeskus Eestis ning tunnustatud keskus rahvusvaheliselt.

EKA peamised akadeemilised vastutusvaldkonnad vastavalt arengukavale:

- Sotsiaalselt osalev ja vabalt loov kunst
- Kaasav disain
- Elukeskkonna innovatsioon
- Nõukogude kultuuri uuringud
- Kultuuripärandi uuringud
- Kunstiharidus

1. Loomepõhine uurimistöö

Eesti Kunstiakadeemia teadustegevuse üks prioriteete on loomepõhise uurimustöö rahvusvahelisel tasemel arendamine. Loomepõhine uurimistöö EKA-s hõlmab valdkonniti erinevaid viise ning vahendeid teadmiste loomeks: loomeuurimus kaasaegses kunstis, disainiuurimus, praktikapõhine uurimus arhitektuuris ja linnaplaneerimises, praktilist ning teoreetilist uurimistööd lõimiv konserveerimine ja kultuuripärandi uuringud. Loomepõhine uurimistöö on teadmusvaldkonnana eksperimentaalne, erialade piire nihutav ja protsessile keskenduv. Selle kriteeriumid on rakenduslikkus, innovaativsus, avalikkusele kommunikeeritud ja/või avalikkusega suhestuv loometegevus. EKA teadussuundi ja -teemasid ühendavad märksõnad on praktika, tehnoloogia, teooria, ühiskond ja kultuur.

Kaasaegses kunstis on loomeuurimuse keskmes loomeprotsessi ja loomingu üldsusele esitlemise käigus omandatud kogemused ja teadmised, nende üldistus ja analüüs. Loomeuurimuse meetodid on tihedalt seotud kunstniku individuaalse loomepraktika ja selle ühiskondliku kontekstiga. Loometegevuse käigus vormunud küsimused saavad uurimistulemusena valminud teose, projekti ja protsessi tekstilise reflekteerimise kaudu individuaalsest kogemusest jagatud teadmiseks. Uurimuse

käigus sünnib nii uus kunst kui ka selle mõtestamise, õpetamise ning kommunikeerimise uued viisid, samuti mõistmine kunsti osast tänapäeva ühiskonnas. Loomemuurimus tegeleb muuhulgas kunsti ja kaasaja ühiskonna omavaheliste suhete uurimisega, sh millised on kaasaegse kunsti võimalused ühiskondlikes protsessides osalemiseks või kunstile spetsiifilise teadmisoome abil neid protsesse toetada.

Disainiuurimuse keskmes on ühelt poolt toote- või teenusearendus, milles uue teadmiseni jõutakse läbi praktilise disainimise. Sellise uurimistöö kriteeriumid on innovaativsuse ja uue väärtuse loomine läbi probleemi lahendava disaini ning olemasoleva situatsiooni muutmine. Praktikapõhises disainiuurimuses hinnatakse lisaks traditsiooniliste teadusvaldkondade eeskujul korratavate uurimistulemusteni jõudmisele ka individuaalsete erisuste olulisust ja nende arvesse võtmist. Teise suunana sisaldab disainiuurimus erinevaid osapooli kaasavat mudelit, milles pürgitakse probleemide olemuse, algpõhjuste ja seoste kirjeldamise ning mõistmise kaudu uute võimaluste ja tähenduslike disainilahendusteni loomise poole (fookuses küsimuste „mida ja kuidas disainida?“ asemel „miks disainida?“). See suund tegeleb probleemilahendamisele keskendunud disainiprotsessile eelnevate tegevustega ning pürib teenuste, toodete, süsteemide, keskkondade ja poliitikate kontseptualiseerimise suunas laiemale kogukonna või ühiskonna jaoks.

Arhitektuuris ja linnaplaneerimises artikuleerib praktikapõhine uurimistöö loomingulises tegevuses peituvat oskusteavet, lähenedes uurimismaterjalile erialaspetsiifiliste vahenditega. Praktikapõhine valdkond jaguneb omakorda kaheks suunaks: 1) loomingulisel praktilisel põhinev uurimustöö, mis väidab, et uus teadmine ja originaalne probleemipüstitus sünnivad (arhitektuuri)büroos ja eeldab töö läbiviimiseks juba toimiva (uuendusliku ja ambitsioonika) praksise olemasolu; 2) loomepõhine uurimustöö, kus uurimus toimub konkreetse loomingulise protsessi osana ja mille tulemuseks on nii loomingulise töö produkt ise kui selleni jõudmise protsess ning sellega seotud uued teemapüstitused ja lahendused. Uuritakse ka loomingu suhet avalikkusega, loomingu mõju ühiskonnale ning vastupidi, avalikkusest saadud tagasiside mõju loomingulisele tööle

Kultuuripärandi mõiste, pärandina väärtustatav ning arusaamad pärandiga ümberkäimise ja selle interpreteerimise viisidest teisenevad maailmas pidevalt. See tingib vajaduse mitmekülsete, eri distsipliinide oskusteavet ja metodoloogiaid kasutavate ning laia kultuuriliste nähtuste ja artefaktide spektrit hõlmavate pärandiuuringute järele. Praktilist ja teoreetilist uurimistööd ühendav konserveerimine ja kultuuripärandi uuringud hõlmavad EKA-s nii pärandiloomet laiemalt kui materjali- ja tehnoloogiauuringuid rakendades selleks traditsiooniliste (nt stratigraafiliste ja mikroskoopiliste) uurimismeetodite kõrval kaasaegseid kommunikatsiooni- ja pildindustehnoloogiaid.

2. Kunstiteadus ja visuaalkultuuri uuringud

Loomepõhise uurimistöö kõrval arendab EKA kõrgel rahvusvahelisel tasemel humanitaarteaduslike uurimisprojekte kunstiteaduse alal rõhuga kunstiajaloole, visuaalkultuurile ja nõukogude kultuuri uuringutele. Eriti viimased teemavaldkonnad on aktuaalsed ja seotud praegusaja maailma ning Eesti ühiskonna arenguprotsessidega. Nõukogude perioodi kunst, disain, ehitatud ja esemeline keskkond ning kunstiajalookirjutus on olulised allikad tänapäeva Eesti ühiskonda

mõjutava nõukogude kogemuse mõtestamisel ja käsitlemisel. Visuaalkultuuri uuringud lähtuvad nüüdisaja reaalsusest, mil suur osa kommunikatsioonist ühiskonnas toimub mitteverbaalsel kujul ning suhtluse aluseks on muutunud piltide ja teiste visuaalsete kujundite mõjus. Visuaalse "keele" tundmine, selle õpetamine ja uurimine on möödapääsmatu kaasaegses maailmas toimetulekuks. EKA sekkub ja panustab Eesti ja Balti regiooni perspektiiviga rahvusvahelisse visuaalkultuuri ja nõukogude uuringute valdkonda, luues nii uusi teadmisi kui ka arendades ja laiendades uurimismetodoloogiad.

3. TAL eesmärgid ja tegevused

3.1.EKA on loomepõhise uurimuse peamine kompetentsikeskus Eestis, oluline regionaalne ja rahvusvaheliselt arvestatav keskus.

- Arendame loomepõhise uurimuse valdkonna edendamiseks üksuseid ja õppekavasid, tugevdame uurimiserühmi ja tagame tingimused loomepõhise uurimistöö arvestamiseks akadeemilise personali atesteerimisprotsessis.
- Panustame jõudsalt avalikku diskussiooni ja poliitikaloomesse, eesmärgiga jõuda loomepõhise uurimuse tunnistamiseni riiklikus haridus- ja teaduspoliitikas.
- Edendame loomepõhise uurimuse osas koostööd ülikoolide, valdkondlike keskuste ning erinevate sektorite toimijatega.
- Pöörame erilist tähelepanu loomepõhiste uurimisprojektide kommunikeerimisele, korraldame valdkonda tutvustavaid üritusi ja viime läbi populariseerivaid projekte.

3.2.EKA TAL on tihedalt seotud innovatsiooniahelaga ja panustab kõrge lisandväärtusega teenuste, toodete, äriprotsesside ja -mudelite loomisesse ning edasi arendamisesse

- Kujundame ettevõtetele pakutavate TA teenuste paketi. Osaleme Eesti kõrgkoolide ühisprojektis ADAPTER, eesmärgiga edendada kõrgkoolide ja ettevõtete koostööd ning teadmismahukat ettevõtlust.
- Parandame ettevõtlussektori teadlikkust EKA kompetentsidest ja tegevusvaldkondadest.
- Pakume EKA liikmeskonnale ettevõtlikkuse ja intellektuaalomandi-alast nõustamist.
- Arendame edasi EKA spin-off ettevõtete süsteemi ja tudengitele pakutavat ettevõtlusõpet ning -nõustamist.

3.3.EKA TAL on kõrgetasemeline ja rahvusvaheliselt tunnustatud. Pakume ühiskonna esmatähtsatele väljakutsetele innovatiivseid lahendusi, EKA TAL tulemused on ühiskonnale nähtavad ja ligipääsetavad.

- Toetame EKA peamiste vastutusvaldkondade uurimisgruppide käivitamist ja tööd ning osalust rahvusvahelistes uurimisprojektides.
- Tõhustame teadus- ja arendusprojektide taotlemist ja suurendame EKA liikmete projektitaotluste koostamise ja administreerimise võimekust.
- Integreerime loome-, teadus- ja arendustegevusi senisest enam õppeprotsessi.
- Arendame edasi EKA kirjastuspoliitikat, kirjastame ja avaldame oma liikmete ning valdkondlikult olulist teadus- ja õppekirjandust. Jätkame koostööd ajakirjadega Kunstiteaduslikke Uurimusi ning Ehituskunst.

- Töötame välja EKA teaduskommunikatsiooni- ja -populariseerimise põhimõtted, algatame valdkondadeüleseid teadustegevust populariseerivaid projekte ja koolitame akadeemia kõneisikuid.
- Korraldame kõrgetasemelisi rahvusvahelisi konverentse, töötubasid ja näituseid.

3.4.EKAs pakutav doktoriõpe on tulemuslik, kvaliteetne ja kõrgel rahvusvahelisel tasemel.

- Kaasame doktorandid EKA peamiste vastutusvaldkondade uurimisrühmadesse ja projektidesse ning teadustegevust populariseerivatesse ettevõtmistesse.
- Soodustame doktoriõpingute raames rahvusvahelise töökogemuse omandamist.
- Panustame jätkuvalt kultuuriteaduste ja kunstide doktorikooli.
- Töötame välja ja käivitame doktorikoolis valdkondadeülese metodoloogilise tugisüsteemi, et saavutada väitekirjade ühtlaselt kõrge teaduslik tase.
- Pakume doktorantidele nõustamist ja tugitegevusi, mis toetavad nominaalajaga lõpetamist, pakume tuge ja nõustamist teadusrahastuse taotlemiseks.
- Kaasame doktoriõppe arendustegevustesse väliskonsultante.
- Tagame tingimused välisdoktorantide vastuvõtuks (olukorra analüüs, tegevuskava).

4. Strateegia elluviimine

Strateegia elluviimist korraldavad teadusnõukogu, teadusprorektor, teadus- ja arendusosakonna juhataja. Rektoraat, haldus- ja tugistruktuur ning teaduskondade ja stuktuuriüksuste juhid jälgivad pidevalt TAL strateegia elluviimise käiku ja teevad selle realiseerimiseks vajalikke juhtimisotsuseid.

Vähemalt kord aastas korraldatakse strateegia realiseerimise arutelu teadusnõukogus; vastavalt vajadusele arengukonverentsil või -seminaril, kaasates sellesse protsessi era- ja avaliku sektori esindajaid.

Strateegia juurde kuulub lisa 1 Võtmenäitajate loetelu.

Lisa 1 – Võtmenäitajate loetelu

Lisa 1 Võtmenäitajate loetelu

Võtmenäitaja / Sihttase aastate kaupa	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
1. EKA on loomepõhise uurimuse peamine kompetentsikeskus Eestis, oluline regionaalne ja rahvusvaheliselt arvestatav keskus.					
Loometööde avalikud esitused, arv aastas (sh rahvusvaheliselt mõjukas loometegevus, näitused)	85	85	85	90	90
Doktorikraadiga akadeemiliste töötajatega osakaal, FTE	16/62,5=0,26	16/63=0,25	17/63=0,27	17/63=0,27	18/65=0,28
Rahvusvahelistes TAL konsortsiumites osalemine	Kvalitatiivne näitaja				
Rahvusvaheliste konkursside tunnustused; retsensioonid erialaväljaannetes	Kvalitatiivne näitaja				
Ülesastumised meedias, esinemised avalikkuses	Kvalitatiivne näitaja				
2. EKA TAL on tihedalt seotud innovatsiooniahelaga ja panustab kõrge lisandväärtusega teenuste, toodete, äriprotsesside ja -mudelite loomisesse ning edasi arendamisesse					
TAL eelarve osakaal kogueelarves	11%	12,8%	13%	13,5%	14%
Ettevõtetega sõlmitud lepingute arv/ rahaline maht (tuh EUR)	80/130	100/160	220/350	220/350	230/400
Teostatud süsteemi- ja tootearenduse ning keskkonnarakenduslike lahenduste arv/ rahaline maht (tuh EUR)	25/ 120	30/160	40/200	40/200	50/250
Spin-off ettevõtted	12	15	15	15	15
Korraldatud täienduskoolituses (jm tasulises avatud õppes) osalejate arv/ tundide arv osaleja kohta / tulude maht (tuh EUR)	630/12/190	670/12/200	800/12/240	830/12/250	830/12/250
3. EKA TAL on kõrgetasemeline ja rahvusvaheliselt tunnustatud. Pakume ühiskonna esmatähtsatele väljakutsetele innovatiivseid lahendusi, EKA TAL tulemused on ühiskonnale nähtavad ja ligipääsetavad.					
TAL raha maht ühe teaduskohustusega töötaja kohta (töötajaid täistöökohta arvestuses/ TAL raha maht teadustöötaja kohta)	20/48 000	20/58 000	21/57 000	22/57 000	22/58 000
Teaduspublikatsioonide arv aastas/ 1.1., 1.2, 2.1, 3.1 taseme publikatsioonid eristatult	145/ 1.1 – 12 1.2 – 14 1.3 – 15 2.1 – 1 3.1 - 4	150/ 1.1 – 14 1.2 – 15 1.3 – 17 2.1 – 3 3.1 - 6	160/ 1.1 – 16 1.2 – 16 1.3 – 18 2.1 – 6 3.1 - 8	175/ 1.1 – 16 1.2 – 17 1.3 – 19 2.1 – 6 3.1 - 8	185/ 1.1 – 16 1.2 – 17 1.3 – 20 2.1 – 6 3.1 - 8

Avaldatud õppevahendid, õppe-, teadus- ja loomekirjandus eri kandjatel	6	6	8	8	10
Õppejõudude rahvusvaheline mobiilsus (mobiilsed töötajad aastas)	93	93	96	98	100
Töötajate rahulolu TAL tugiteenustega	Kvalitatiivne näitaja				
4. EKAs pakutav doktoriõpe on tulemuslik, kvaliteetne ja kõrgel rahvusvahelisel tasemel.					
Doktorantide rahvusvaheline mobiilsus, sh					
Välisdoktorantide osakaal %	10%	12%	12%	13%	17%
Vähemalt ühe semestri välisülikoolis õppinud doktorantide osakaal %	8%	10%	13%	15%	17%
Doktorantide lõpetamise efektiivsus ja keskmine doktoriõpingute pikkus	6	6	6	6	5,5
Doktoritööde kaitsmiste üldarv	3	4	4	4	4
Kaitstud doktoritööde asutusevälised (kaas)juhendamised: 1) ettevõtlussektori, avaliku sektori ja kolmanda sektori (kaas)juhendajate arv 2) välisriikidest pärit (kaas)juhendajate arv 3) teiste Eesti ülikoolide või TA-asutuste (kaas)juhendajate arv	1/13/10	1/13/10	3/12/15	3/13/16	3/13/16
Välisriikidest pärit oponentide arv	1	2	2	2	2
Doktorantide rahulolu juhendamisega	Kvalitatiivne näitaja				